Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K3-7C/294/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7517221841
Dátum vydania rozhodnutia:	18. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Eva Kerecmanová
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2024:7517221841.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Evou Kerecmanovou v spore žalobcov: 1/ A. B. C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, B., 2/ mal. A. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, B. obaja zastúpení JUDr. Jurajom Birošom, advokátom, so sídlom Rázusova 1, Košice proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, IČO: 36062235, so sídlom Bajkalská 19B, Bratislava zastúpená Mgr. Pavlom Horovčákom, advokátom, so sídlom Hroncova 3, Košice, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000,- eur a žalobcovi 2/ sumu 15.000,- eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcom 1/ až 2/ p r i z n á v a proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice – okolie (ďalej aj „súd“) domáhali voči žalovaným: 1/ F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom G. H. XXX, A., I. J., Ukrajina, 2/ K. F. F., IČO: 1516813952, so sídlom YA. B. XX, A., Zakarpatská oblasť, Ukrajina, 3/ PrJSC IC PZU Ukraine, IČO: 20782312, so sídlom K. E. XX, Kyjev, Ukrajina a 4/ Slovenská kancelária poisťovateľov náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyňa 1/ vo výške 100.000,- eur a žalobca 2/ vo výške 150.000,- eur, vzniknutej im zásahom do osobnostných práv smrťou partnera a otca L. A. F., M., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom N. XXX/X, B. 14.11.2014 (ďalej aj „A. F.“, „Marek“ alebo „ zosnulý“) pri dopravnej nehode v katastri obce K. - F., zapríčinenej žalovaným 1/ ako vodičom motorového vozidla, ktorý bol zamestnancom žalovaného 2/. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že 14.11.2014 v čase okolo 00:05 hod. v okrese B. - J. v smere od obce Turňa nad Bodvou na obec Hrhov viedol žalovaný 1/ motorové vozidlo – súpravu vozidiel tvorenú ťahačom zn. Volvo FH 4x2, EČ Ukrajiny AO6639AO s návesom značky Schwartzmüller EČ Ukrajiny AP6602XX, ktorým premával po štátnej ceste I/50. Žalovaný 1/ pri prejazde pravotočivej zákruty smerom do križovatky s obcou Dvorníky nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla, s ktorým prešiel do protismeru vozovky, kde sa čelne zrazil s oproti idúcim vozidlom zn. Audi A6, EČ F., ktoré viedol vodič L. A. F., PhD. Vodič vozidla Audi A6 A. F. v dôsledku dopravnej nehody utrpel zranenia, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel. Žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie č.k. 2T/10/2015 z 08.03.2016 uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zákona, za čo bol odsúdený na úhrny trest odňatia slobody podľa § 36 písm. j), § 38 ods. 3, ods. 8 a § 41 ods. 1 Tr. zákona vo výmere dvoch rokov s podmienečným odkladom a skúšobnou

dobou v trvaní troch rokov. Zároveň bol žalovanému 1/ uložený zákaz činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu troch rokov. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 01.06.2016. Smrťou L. A. F. M.. bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka, a to najmä ich práva na súkromie a práva na rodinný život. Zomrelý v čase pred dopravnou nehodou žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/, ktorá bola jeho životnou partnerkou viac ako 5 rokov. Zomrelý a žalobkyňa 1/ tvorili harmonický pár a plánovali spoločnú budúcnosť. Žalobkyňa 1/ v čase dopravnej nehody čakala so zomrelým dieťa – žalobcu 2/. Zomrelému oznámila, že čakajú spoločného potomka, obaja sa na narodenie dieťaťa nesmierne tešili a plánovali v budúcnosti uzavrieť manželstvo. Žalobkyňa 1/ v čase dopravnej nehody bola v počiatočnom štádiu tehotenstva. Ako sa žalobkyňa 1/ dozvedela od spolujazdca zomrelého A. D. O., na spiatočnej ceste bol zomrelý vybrať a uhradiť kúpnu cenu za snubný prsteň, avšak v dôsledku smrti jej partnera pri dopravnej nehode sa zásnuby nikdy neuskutočnili. Žalobkyňa 1/ sa o smrti svojho partnera dozvedela až na druhý deň po dopravnej nehode na pracovnom pohovore, kde jej to prišiel povedať jej otec. Žalobkyňa musela pracovný pohovor ukončiť predčasne, a preto ju do zamestnania neprijali. Po tom, ako sa žalobkyňa 1/ dozvedela o smrti svojho partnera, sa psychicky zrútila, stratila zmysel žiť a nevedela si predstaviť svoj ďalší život bez partnera, s ktorým čakala dieťa. Žalobkyňa v čase smrti partnera mala len 27 rokov. Zomrelý bol vo veku 35 rokov. Obdobie po nehode bolo pre žalobkyňu 1/ nesmierne ťažké, nakoľko prišla o dlhoročného životného partnera, s ktorým bývali v spoločnej domácnosti, spoločne hospodárili, starali sa jeden o druhého, mali vytvorený pevný a úprimný citový vzťah. Po smrti svojho partnera nemohla jesť ani piť, nikam nechodila, stratila chuť komunikovať so svojimi priateľmi a rodinou a pri živote ju držalo iba jej nenarodené dieťa. Smrť jej partnera hlboko zasiahla žalobkyňu 1/ a spôsobila jej neprekonateľnú traumu, nakoľko stratila svojho životného partnera vo veľmi mladom veku a v stave, keď bola zraniteľná, pretože bola v počiatočnom štádiu tehotenstva. V období bezprostredne po nehode sa bála, že by mohla prísť o dieťa, pretože danú situáciu znášala psychicky veľmi ťažko, bola pod veľkým stresom a tlakom, trpela úzkosťou a nespavosťou. Z uvedených dôvodov vyhľadala pomoc psychiatra. Bola vedená v psychiatrickej ambulancii A. P. A., Psychosociálne centrum, G. X, Košice. Vzhľadom k tomu, že partner žalobkyne 1/ zomrel pred narodením ich spoločného dieťaťa – žalovaného 2/, žalobkyňa 1/ bola nútená absolvovať konanie o určenie otcovstva vo vzťahu k zomrelému, čo ešte viac prehĺbilo traumu zo smrti jej partnera, pretože v konaní o určenie otcovstva sa musela vyjadrovať ohľadom ich citového, rodinného a aj intímneho života, pričom do dnešného dňa považuje spomienky na zomrelého a ich spoločný život za mimoriadne bolestné. Žalobcovia stratili možnosť viesť so zomrelým súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. Je nepochybné, že v dôsledku tragickej smrti životného partnera žalobkyne 1/ a otca žalobcu 2/ pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného človeka a otca, čím sú žalobcovia ochudobnení aj do budúcna o rodinný život, pričom trauma žalobcov spočíva aj v citovej strate, keď smrťou zomrelého stratili jeho lásku a radosť, ktorú s ním mohli prežívať. Žalobkyňa 1/ zostala na výchovu a výživu žalobcu 2/ sama, pričom sa jedná o jej prvé dieťa. Je nepochybné, že smrťou životného partnera žalobkyne 1/ prišiel žalobca 2/ o možnosť byť vychovávaný oboma rodičmi v harmonickom rodinnom prostredí, ktoré by žalobkyňa 1/ a zomrelý vzhľadom na ich silné citové puto bezpochybne vytvorili. Pri určení výšky peňažnej náhrady žiadali prihliadnuť na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti zomrelého pri dopravnej nehode, okolnosti za ktorých k nehode a smrti došlo a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u žalobcov vyvolala. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/ žalobcovia odôvodnili skutočnosťou, že v čase dopravnej nehody bol žalovaný 1/ zamestnancom žalovaného 2/, ktorý bol zároveň vlastníkom motorového vozidla s ťahačom, ktoré viedol žalovaný 1/. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej 3/ odôvodnili žalobcovia ustanovením § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na preukázanie svojich tvrdení žalobcovia predložili súdu listinné dôkazy, a to záznam o nehode z 14.11.2014, úmrtný list L. A. F., M., Q. Okresného súdu Košice okolie č.k. 2T/10/2015 z 8.3.2016, rodný list žalobcu 2/, potvrdenie z 25.10.2017 a lekársku správu z 4.2.2015 psychiatra A. P. A. a navrhli vykonať dokazovanie výsluchom žalobkyne 1/ a svedkov L. R. D. – otca žalobkyne 1/, L. G. A. a L. M. F. – priateliek žalobkyne 1/.

2. Pôvodne žalovaný 1/ sa k žalobe písomne nevyjadril.

3. Pôvodne žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že čo sa týka náhrady škody, občianskoprávna zodpovednosť žalovaného 1/ - vodiča F. B. bola poistená v ukrajinskej poisťovni PZU

Ukrajina, ktorá má náhradu škody vyplatiť. Požiadal o vykonanie pojednávania v jeho neprítomnosti, pretože vzhľadom na svoj vysoký vek a zdravotný stav sa nemôže dostaviť na súd.

4. Pôvodne žalovaný 3/ vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že medzi SAS P „PZU Ukrajina“ a F. B. boli uzatvorené zmluvy o povinnom poistení občianskej zodpovednosti pre majiteľov pozemných vozidiel podľa podmienok medzinárodného systému poistenia vozidiel „Zelená karta“ XXX/XXXXXXXX a XXX/XXXXXXXX, ktoré boli v platnosti v čase nehody. V súlade s ustanoveniami procedurálnych pravidiel Rady úradu medzinárodného systému poistenia automobilov „Zelená karta“ všetky nároky (poškodených) musí riešiť Národný úrad krajiny, v ktorej k nehode došlo, plne autonómne a v súlade s právnymi aktmi krajiny, kde k nehode došlo, ktoré sa týkajú zodpovednosti, odškodnenia poškodených osôb a povinného poistenia v najlepšom záujme poisťovateľa, ktorý uzavrel medzinárodnú poistnú zmluvu „Zelená karta“. V každej krajine, ktorá je súčasťou medzinárodného systému, existuje Národný úrad, ktorý je jedinou kompetentnou organizáciou pre všetky otázky súvisiace s náhradou škôd spôsobených zavinením vodiča bez trvalého pobytu na území takejto krajiny. Podľa informácií poskytnutých Úradom poistenia motorových vozidiel (dopravy) Ukrajiny, ktoré sú potvrdené dokumentmi, Úrad poistenia motorových vozidiel Ukrajiny odškodnil Slovenskú kanceláriu poisťovní za vyriešenie dopravnej nehody zo dňa 14.11.2014, ku ktorej došlo za účasti vozidiel VOLVO AO0639AO poistených v SAS P „PZU Ukrajina“ a SCHWARZMULLER AO6602XX pod kontrolou vodiča F. B. sumou 92.702,50 eura. To znamená, že Slovenská kancelária poisťovateľov je príslušným orgánom pre všetky otázky súvisiace s likvidáciou škôd v dôsledku dopravnej nehody uvedenej v žalobe a práve ona musí na základe národnej legislatívy určiť postup a výšku poistnej náhrady s následným odvolaním sa na náhradu zaplatených súm Úradu poistenia motorových vozidiel (dopravy) Ukrajiny. S prihliadnutím na uvedené je SAS P „PZU Ukrajina“ neoprávneným žalovaným a žiada žalobu voči nej zamietnuť.

5. Žalovaná (pôvodne žalovaná 4/) vo svojom vyjadrení k žalobe vzniesla námietku nedostatku svojej pasívnej vecnej legitimácie v spore poukazujúc na ustanovenia § 4 odseky 2, 3 a 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. v platom znení a skutočnosť, že v predmetnom konaní sa žalobcovia domáhajú voči nej zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy, pričom uplatnený nárok vyvodzujú okrem iného z ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Uviedla, že z jednotlivých ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení podľa jej názoru vyplýva, že poisťovňa – Slovenská kancelária poisťovateľov je povinná uhradiť poškodenému škodu a nie akúkoľvek ujmu vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená tým, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov. V zmysle aktuálne platných právnych predpisov nie je nemajetková ujma predmetom poistného krytia. Zároveň vyslovila nesúhlas i s požadovanou výškou uplatnených náhrad nemajetkovej ujmy poukazujúc v tejto súvislosti na skutočnosť, že doposiaľ sú k dispozícii len písomné vyjadrenia žalobcov v podanej žalobe, čo podľa jej názoru nie je postačujúce na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Na základe vyššie uvedených dôvodov navrhla žalobu voči nej v celom rozsahu zamietnuť. V priebehu konania navrhla vykonať dokazovanie oboznámením listinných dôkazov zo spisov Okresného súdu Košice II sp. zn. 13C/742/2015 a 25C/62/2017 a výsluchom svedkov L. M. F. a prof. Ing. D. B., PhD. – matky a sestry zosnulého.

6. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej tzv. replike uviedli, že námietka nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v spore je nedôvodná s poukazom na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to najmä rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp. zn. 6MCdo 1/2016 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 61/2018 a rozhodnutie Ústavného súdu SR z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 a ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z rokov 2017 až 2019 ako aj Ústavného súdu SR z rokov 2015 a 2016. Čo sa týka námietky ohľadne výšky uplatnených náhrad nemajetkovej ujmy, žalovaná ju namieta bez konkrétnej argumentácie, pretože vo veci je potrebné vykonať súdom dokazovanie. Uviedli, že preto sa ani oni k výške nemajetkovej ujmy nevyjadrujú a trvajú na podanej žalobe. Zároveň žalobcovia predmetným podaním zobrali podanú žalobu v celom rozsahu späť voči žalovaným 1/ až 3/ a zotrvali na podanej žalobe len voči žalovanej (pôvodne žalovanej 4/).

7. Z dôvodu zániku Okresného súdu Košice - okolie a prechodu výkonu súdnictva z tohto súdu na Mestský súd Košice je od 1.6.2023 vec vedená Mestským súdom Košice (ďalej aj „súd“) pod sp. zn. K3-7C/294/2017 (§18m zákona 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov SR v znení zmien a doplnkov).

8. Uznesením z 30.04.2024 sp. zn. K3-7C/294/2017-236 súd konanie zastavil proti žalovaným 1/ až 3/ (výrok I.) a v rozsahu zastavenia konania žalobcom a žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

9. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne 1/, navrhnutých svedkov, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, oboznámením listinných dôkazov z pripojených spisov Okresného súdu Košice II sp. zn. 13C/742/2015 a 25C/62/2017 a zistil tento skutkový stav:

10. Dňa 14.11.2014 asi o 00.05 hod. v smere od obce Turňa nad Bodvou na obec Hrhov viedol F. B. súpravu vozidiel tvorenú ťahačom zn. Volvo FH 4x2, EČ Ukrajiny: AO 6639 AO s návesom zn. Schwartzmüller EČ Ukrajiny: AP 6602 XX, s ktorou premával po štátnej ceste I/50, kde pri prejazde miernej pravotočivej zákruty smerom do križovatky s obcou Dvorníky prechádzajúcej do priameho úseku vozovky v km 405,1 nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla, s ktorým prešiel do protismernej časti vozovky, kde sa čelne zrazil s oproti idúcim motorovým vozidlom zn. Audi A6, bielej farby, EČ: F. XXX N. vedeným vodičom L. A. F. M., ktorý pri dopravnej nehode utrpel zranenia, odtrhnutie mosta mozgu od predĺženej miechy so zlomeninou kostí lebečnej spodiny pri úrazovom poškodení viacerých orgánov, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel a jeho spolujazdec A. D. O. utrpel vnútrolebečné krvácanie pod pavúčnicu mozgu v pravej temennej a spánkovej oblasti, pomliaždenie mozgu v pravej čelovej oblasti, pomliaždenie predných častí pľúc, tržnú ranu nad hákom lakťovej kosti a pomliaždenia s odreninami na oboch podkoleniach, ktoré zranenie je znalcom z odboru zdravotníctva charakterizované ako ťažké a vyžadujúce si liečenie a trvanie práceneschopnosti u poškodeného A. D. O. v dĺžke 3-4 mesiace, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a uvedený čin spáchal závažnejším spôsobom konania, a to porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a uvedený čin spáchal závažnejším spôsobom konania, a to porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a/Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h/ Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods.1, ods.2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h/ Tr. zákona, za čo bol odsúdený podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/ Trestného zákona a § 38 ods. 3 Trestného zákona a § 41 ods. 1 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona a § 50 ods. 1 Trestného zákona mu bol výkon trestu podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 (troch) rokov. Podľa § 61 ods.2 Trestného zákona mu bol uložený trest zákazu činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 3 (troch) rokov. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obžalovanému, aby poškodenému A. D. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., B. S. XXX/X, okres E. uhradil spôsobenú škodu na zdraví vo výške 3.625,60 Eur. Uvedené súd zistil z rozsudku Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 2T/10/2015 z 08.03.2016 právoplatného 01.06.2016.

11. Zo záznamu dopravnej nehody z 14.11.2014 vyhotoveného Okresným dopravným inšpektorátom Košice – okolie bolo zistené, že vodič F. B. porušil povinnosti vodiča podľa § 4 ods. 1 písm. c) a § 137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. – nevenovanie sa plne vedeniu vozidla a nesledovanie situácie v cestnej premávke. Alkohol v jeho dychu nebol zistený.

12. Z výpovede žalobkyne bolo zistené, že s A. F. sa zoznámila cez spoločného známeho v roku 2009. Začali randiť a ich vzťah sa stal vážnym. Pomerne skoro začali spolu bývať. A. F. bol pracovne vyťažený, žalobkyňa chodila do školy. Aktívne trávili voľný čas, čo boli spravidla víkendy. Venovali sa lyžovaniu, turistike. V čase dopravnej nehody sa A. F. vracal zo služobnej cesty. V tom čase už žalobkyňa bola tehotná asi v 8. týždni tehotenstva, o čom vedeli cca 4 týždne. V ten večer ani nemal prísť domov, mal zostať v Bratislave, ale volal, že sa vráti okolo 01.00 – 02.00 hod. ráno. Keďže nasledujúci deň mala pracovný pohovor, išla spať. Keď sa ráno zobudila, zistila, že nie je doma. Najprv si myslela, že zostal niekde prespať, pretože sa vracal aj s kolegom A. O., ktorého mal ešte odviezť do Vranova. Telefón mal však vypnutý, nevedela sa mu dovolať. Jeho rodičom volať nechcela. Zavolala svojim rodičom. Jej mama sa správala zvláštne, akoby bola zaneprázdnená, až neskôr zistila, že už vedela čo sa stalo, len jej to nepovedala. Volala aj kamarátke M. F., ktorá je dopravnou policajtkou, tá ju ukľudňovala, že keby sa niečo stalo, tak by jej určite polícia dala vedieť. Následne išla na pracovný pohovor, kde za ňou prišiel otec, a keď vstúpil do miestnosti, vedela čo sa stalo. Vyšla von a otec jej povedal, že A. zomrel. Celý ten deň mala akoby zahmlený. Chcela sa ísť pozrieť do pitevne, či sa nepomýlili, či v skutočnosti nezomrel D. O.. V ten deň následne riešili pohreb, vyberali truhlu, chystali oblek. S A. v čase jeho smrti žili v dlhodobejšom partnerskom vzťahu, v spoločnej domácnosti. Keďže bola tehotná, nezáväzne začali

riešiť svadbu. Až po jeho smrti sa dozvedela, že jej kúpil aj snubný prsteň, teda že ju chcel požiadať o ruku, k čomu však už nedošlo. Uvedomovala si, že bude musieť vychovávať dieťa bez neho, že ho nikdy neuvidí, ale to si uvedomila až pár dní po jeho pohrebe. Asi tak isto ako ostatní ľudia, keď stratia niekoho blízkeho, mala depresie, úzkostné stavy, nevedela spať, zaspávala až z únavy potom, čo preplakala aj celé dni. Toto trvalo niekoľko týždňov, možno mesiacov. Zlepšilo sa to s pokročilejším štádiom tehotenstva, keď začala cítiť pohyby dieťaťa, keď zistila, že to bude chlapec. Bolo jej samozrejme ľúto, že ho A. nikdy neuvidí, že sa s ním nebude hrať. Na dieťa sa totiž veľmi tešil. Bol od nej starší. Ona chcela s dieťaťom počkať do času kým doštuduje. K tejto tragédii sa potom musela často vracať. Veľmi nepríjemné bolo súdne konanie o určenie otcovstva. Keď prihlasovala syna do jaslí, neskôr do škôlky a školy, všade musela preukazovať, že je jeho jediným zákonným zástupcom synovým rodným listom a úmrtným listom A.. Úmrtný list a rodný list bežne nosila v kabelke. V čase, keď A. zomrel, bola rok po ukončení štúdia, pracovala, hľadala si novú prácu. Na A. nebola finančne závislá. Mal síce vyšší príjem ako ona, ale vedela sa o seba postarať. Horšie to bolo po narodení dieťaťa, dosť skoro ho musela dať do jaslí, aby mohla chodiť do práce. Syn to, že vyrastá bez biologického otca najprv nevnímal. Nikdy v živote ho nevidel. Potom sa stalo, že našiel jeho fotku. Vtedy mu vysvetlila čo sa udialo primerane veku, že je to jeho otec. Následne každému rozprával, že jeho ocko zomrel. Potom mal stavy, keď o tom vôbec nechcel hovoriť. Stalo sa napr. že boli u jej kamarátky G. A., deti si pozerali video zo svadby, na ktorej bola aj ona s A., všetky deti to pozerali, ale syn, keď ich tam videl, odišiel z miestnosti. Má záujem počuť o otcovi, ale fotky a videá aktuálne pozerať nechce. Bolo obdobie keď riešil, prečo nie je vydatá ako iné mamy. Keď bol menší a všade videli páriky s deťmi a oni boli len dvaja, zvykol sa pýtať, prečo nemá ocka. Našla si partnera, syn ho berie ako otca, vie však, že to nie je jeho skutočný otec.

13. Z výpovede svedkyne G. A. - kamarátky žalobkyne - bolo zistené, že úmrtie A. F. bolo pre žalobkyňu veľmi ťažkým obdobím, ktoré prežívala veľmi zle. Bola tehotná (svedkyňa bola v tom období tiež tehotná, prvá otehotnela ona, druhá ich kamarátka M. a tretia žalobkyňa), plánovala s A. budúcnosť, plánovali svadbu v apríli alebo máji, bol to jej prvý vážny partner a prvýkrát bola tehotná. Zasiahlo to nielen žalobkyňu, ale aj celé jej okolie. Psychicky na tom nebola najlepšie, ale keďže bola tehotná, nemohla brať lieky, tak sa s tým musela vyporiadať bez liekov. Veľa času vtedy žalobkyňa trávila s rodinnými príslušníkmi, kamarátmi a známymi. Kamarátky sa u nej striedali na noc v byte, kde bývala s A., aby nebola sama. Bolo to dlhšie obdobie, čo takto fungovali. Do pohrebu to bolo veľmi zlé, po pohrebe si žalobkyňa uvedomila, že dieťa bude vychovávať sama, z naplánovanej rozprávky sa veci vyvíjali úplne inak.

14. Z výpovede svedkyne L. M. F. - kamarátky žalobkyne - bolo zistené, že žalobkyňa, ktorá v čase úmrtia A. F. bola tehotná, to prežívala strašne, všetci to ťažko prežívali. Aj sama svedkyňa bola v tom čase tehotná, medzi ich deťmi je mesačný rozdiel. Nevie si predstaviť, že by sa to stalo jej, nemať s kým zdieľať radosť, rodiť, sama žiť. So žalobkyňou boli v tom čase v kontakte, písali si aj volali. Žalobkyňa jej volala aj v to ráno, keď sa to stalo, keďže pracuje ako policajtka, aby sa pozrela, či nebola nejaká dopravná nehoda. Žalobkyňu ešte ukľudňovala, že sa nemusí báť, ale následne zistila, že jej predtucha bola správna. Ešte v ten deň, keď A. zomrel, išli všetky kamarátky k žalobkyni na byt, aby nebola sama. Ani sa nerozprávali, len ticho sedeli. Snažili sa byť jej nápomocné, ale muža jej určite nenahradili.

15. Z výpovede svedka L. R. D. - otca žalobkyne - bolo zistené, že sa o úmrtí A. F. sa dozvedel telefonicky ráno od jeho matky. Dcéra bola v tom čase na prijímacom konaní v hoteli Hutník. Odišiel sa z práce a išiel jej to oznámiť. V tom čase sa všetci tešili, že dcéra je tehotná s A., plánovali si spoločnú budúcnosť. Nakoniec všetko išlo inak, ako si predstavovali, bol pohreb, jej profesionálne plány sa zmenili, zmenila sa aj ona, mala veselú osobnosť. Všetky svoje plány musela revidovať, prekopať, došlo u nej k zmenám správania. Kým A. žil, veľa debatovali o tom, ako si to v budúcnosti predstavujú. Po jeho smrti bola u veštici, čo nikdy predtým nevyhľadávala, z čoho tiež usúdil, že dcéra nie je v poriadku. Po smrti A. dcéru zamestnal vo svojej firme, kde pracovala až do pôrodu. Viac bola zamyslená ako robila, čo jej však nemohol vyčítať. Po narodení malého A. sa to trocha zlepšilo, ale stále sa v myšlienkach vracala k tomu, čo by bolo, keby sa tá udalosť nestala.

16. Z výpovede svedkyne Ing. M. F. - matky zosnulého - bolo zistené, že keď jej syn zomrel, žalobkyňa to znášala zle, bolo to pre ňu ťažké. Žalobkyňa s jej synom boli spolu štyri roky, aj spolu bývali. Ich vzťah bol dobrý, vedeli sa na všetkom dohodnúť. Keď sa dozvedela o synovej smrti volala mame žalobkyne, pretože sa bála, aby žalobkyni neprišlo zle. V čase synovho úmrtia chystali svadbu a namiesto svadby bol pohreb. Po narodení mal. A. sa s týmto pravidelne stretávali, chodili pre neho aj do škôlky, ak bolo

treba. Aj teraz, keď je to potrebné, pomôžu. Vzťahy medzi nimi sú dobré, cíti sa u nich ako doma. Navštevujú sa aj pri príležitosti sviatkov, obdarúvajú sa.

17. Z výpovede svedkyne prof. Ing. D. B., PhD. - sestry zosnulého - bolo zistené, že pred bratovou smrťou žalobkyňa a jej brat žili spolu minimálne päť rokov v prenajatom byte. Navštevovali a stretávali sa s nimi. Ich vzťah bol seriózny, vážny, všade chodili spolu. Boli spolu, bývali spolu, plánovali svadbu, dávali do poriadku holobyt. Ohľadom vzťahu so žalobkyňou sa brat nikdy nesťažoval. Dva týždne pred jeho smrťou sa dozvedela, že čakajú dieťa a hneď začali vybavovať svadbu. O smrti brata ju informovali policajti, ona to potom oznámila svojím rodičom, títo rodičom žalobkyne a zároveň požiadali otca žalobkyne, aby sa pokúsil povedať jej, čo sa stalo. Otec svedkyne sa potom ujal riešenia záležitostí ohľadom bytu, do ktorého žalobkyňa s jej bratom mali ísť bývať, tento sa začal zariaďovať. Nevie sa vyjadriť k tomu ako žalobkyňa prežívala obdobie po smrti A., pretože ona sama toto obdobie prežívala ťažko a rovnako jej rodičia. Čo sa týka mal. A., tohto prvýkrát videli deň alebo dva po jeho narodení a doposiaľ s ním majú intenzívny vzťah, vníma ich ako rodinu svojho otca. Z A. cítiť, že otec mu chýba, pýta sa na neho, aký bol, čo robil, rád o ňom počúva. Manžela žalobkyne začína oslovovať otec. Vidno, že by chcel mať ocka, že hľadá mužský vzor.

18. Zo spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 13C/742/2015 vo veci určenia otcovstva k maloletému žalobcovi 2/ na návrh žalobkyne 1/ proti súdom ustanovenému opatrovníkovi zosnulého A. F. v osobe jeho otca L. D. F. bolo zistené:
- z rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 13C/742/2015-66 z 26.10.2016 právoplatného 23.12.2016, že bolo určené otcovstvo neb. L. A. F., M., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX k mal. žalobcovi 2/ narodenému z matky žalobkyne 1/,
- zo znaleckého posudku znalkyne z odboru genetika, odvetvie analýza DNA Q. P. F. č. 19/2016 zo 7.9.2016, že za účelom určenia otcovstva zosnulého voči maloletému žalobcovi 2/ boli odobraté vzorky zo steru z bukálnej sliznice zúčastnených, a to žalobcov 1/ a 2/, matky zosnulého M. F. a otca zosnulého D. F. a na základe zisteného nálezu DNA analýzou bolo zistené, že predpokladaný otec neb. L. A. F., M.. je potvrdený biologický otec mal. žalobcu 2/, pretože dieťa má genotypovú zhodu vo všetkých STR polymorfizmoch s kombináciou genetypov biologických rodičov nebohého, pravdepodobnosť otcovstva je 99,99 %,
- zo zápisnice o pojednávaní z 29.4.2016 z výpovede otca zosnulého L. D. F., nar. X.X.XXXX, že presne povedať, kedy sa žalobkyňa a jeho nebohý syn zoznámili nevie, má však vedomosť, že žili spolu v jednom byte, kde ich 3 – 4 krát navštívil, tiež oni navštívili ich v Košiciach aj na chalupe vo Svinnej okr. Prešov. Jemu osobne syn nepovedal, že je Katka tehotná, že chystajú sobáš, vedel o tom od svojej manželky, ktorá mu to povedala tesne pred smrťou syna. Po synovej smrti zostal nedokončený byt, preto sa snažil spoločne so žalobkyňou tento povybavovať, zariadiť a niekedy v januári sa tam potom presťahovala. Prispel na dokončenie predmetného bytu a žalobkyni povedal, že jej bude pomáhať pokiaľ bude žiť, tak ako sa bude dať. Nevie o žiadnych okolnostiach, ktoré by vylučovali otcovstvo jeho syna.
- zo zápisnice o pojednávaní z 26.10.2016 bolo zistené z vyjadrenia žalobkyne k jej majetkovým a ekonomickým pomerom v uvedenom období, že bola majiteľkou 2-izbového bytu, ktorý prenajímala, z prenájmu mala čistý príjem cca 200,- eur mesačne, bola poberateľkou materského príspevku 230,- eur mesačne, iné príjmy nemala; bývala v byte, ktorý bol predmetom dedičského konania a patril do dedičstva po zosnulom.

19. Zo spisu Mestského súdu Košice sp. zn. K2-25C/62/2017 (pôvodne Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017) bolo zistené, že išlo o konanie v spore žalobcov 1/ L. D. F., 2/ L. M. F., 3/ K. L. D. B., M. a 4/ G. B. proti žalovanej Slovenskej kancelárii poisťovateľov, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, v ktorom konaní sa žalobcovia 1/ a 2/ ako rodičia, žalobkyňa 3/ ako sestra a žalobkyňa ako 4/ ako neter zosnulého L. A. F., M. domáhali náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do ich osobnostných práv spôsobených jeho smrťou pri dopravnej nehode, a to žalobcovia 1/ až 3/ každý 100.000,- eur a žalobkyňa 4/ 50.000,- eur. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017-167 z 16.5.2019, ktorým bola žalobcom 1/ a 2/ priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému 15.000,- eur, žalobkyni 3/ 10.000,- eur a žalobkyni 4/ 5.000,- eur , v prevyšujúcej časti bola ich žaloba zamietnutá. Na odvolanie žalobcov a žalovanej Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom sp. zn. 5Co/226/2019-245 zo 17.3.2020, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 1/ a 2/ každému 7.000,- eur, žalobkyni 3/ 3.000,- eur a žalobkyni 4/ 600,- eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol prihliadnuc na zákonné obmedzenie vyplývajúce z § 12 a § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov,

majúc za to, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi, keďže by bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti, keby hodnota za stratu blízkeho človeka bola v trestnom konaní vyčíslená inak ako hodnota za stratu blízkeho človeka v občianskom civilnom konaní, a keďže minimálna mzda za rok 2014 činila 352,- eur a jej 50-násobok predstavuje 17.600,- eur , žalobcom priznal náhrada nemajetkovej ujmy v tejto súhrnnej sume. Žalobcovia podali proti citovanému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2Cdo/188/2021 z 26.10.2023, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od verejnoprávnych predpisov, ktorými na seba štát dobrovoľne preberá záväzok odškodnenia pri najzávažnejších zásahoch do osobnej a telesnej integrity (a ktorého výška závisí výlučne od „nastavených parametrov sociálneho štátu“) nie je presvedčivé ani spravodlivé a vzhľadom k verejnoprávnemu charakteru osobitnej regulácie sa nejaví ako vhodné preberať verejnoprávnu konštrukciu odškodňovania do rýdzo súkromnoprávnych vzťahov. Zákonom o obetiach trestných činov na seba štát preberá záväzok kompenzovať dôsledky spôsobené trestnou činnosťou iných subjektov. Záväzok štátu uhradiť obetiam trestných činov určitú peňažnú čiastku je len podporným mechanizmom a nevylučuje súkromnoprávny nárok na náhradu voči skutočnému páchateľovi ako pôvodcovi zásahu v rozsahu, v akom nebol pokrytý poskytnutou sumou zo strany štátu. Poškodenej osobe preto zákon o obetiach trestných činov nebráni uplatniť si zvyšnú sumu náhrady za nemajetkovú ujmu priamo voči porušiteľovi. Považovať tak sumu odškodnenia v zákone o obetiach trestných činov za akýsi horný limit nemajetkovej ujmy vo všeobecnosti nemožno považovať za správne. Vzťah medzi sekundárnou obeťou a škodcom by sa mal spravovať iba súkromnoprávnymi pravidlami určenými v jeho regulácii a výška náhrady by mala byť ustanovená podľa zákonných kritérií vykladaných spôsobom, aby bol čo najviac dosiahnutý cieľ týchto zákonných noriem. Nie je teda daný dôvod k analogickej aplikácii ustanovení zákona o obetiach trestných činov na náhradu za citovú ujmu pozostalých obetí dopravnej nehody. Krajský súd v Košiciach následne rozsudkom sp. zn. 5Co/5/2024-367 z 7.3.2024 právoplatným 18.4.2024 potvrdil vyššie citovaný rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, žiadnej zo strán sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a žalobcom 1/ až 4/ priznal proti žalovanej právo na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

20. Z úmrtného listu Ing. A. F., PhD. bolo zistené, že sa narodil X.X.XXXX a zomrel XX.XX.XXXX. Miestom jeho úmrtia sú K. – F., K..

21. Z rodného listu žalobcu 2/ bolo zistené, že jeho rodičmi sú žalobkyňa 1/ a L. A. F., M. nar. X.X.XXXX.

22. Z potvrdenia z 25.10.2017 a lekárskej správy z 4.2.2015 A. P. A., psychiatra Psychosociálneho centra v Košiciach bolo zistené že žalobkyňa 1/ bola vedená v jej ambulancii v roku 2015, vzhľadom na graviditu bez psychofarmakologickej liečby, s narušenou práceschopnosťou, s diagnózou Adaptačná porucha F 43.2 susp.

23. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

24. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

25. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

28. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

29. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom v čase dopravnej nehody 14.11.2014 (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len „kancelária“).

30. Podľa § 2 zákona č. 381/2001 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie: c) cudzozemským motorovým vozidlom motorové vozidlo, ktoré je evidované v cudzine; za cudzozemské motorové vozidlo sa považuje aj motorové vozidlo, ktoré nepodlieha evidencii vozidiel, ale je vo vlastníctve fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá má trvalý pobyt alebo sídlo mimo územia Slovenskej republiky, d) poisťovateľom poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu alebo zahraničná poisťovňa, ktorá je oprávnená vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky na základe osobitného predpisu, f) poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, g) poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona, m) zelenou kartou Medzinárodná karta automobilového poistenia, p) systémom zelenej karty súhrn vzťahov národných kancelárií poisťovateľov upravený Internými Pravidlami schválenými Valným zhromaždením Rady kancelárií.

31. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

32. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

33. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

34. Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. vodič cudzozemského motorového vozidla je povinný uzavrieť s kanceláriou zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla na území Slovenskej republiky (ďalej len "hraničné poistenie"). Hraničné poistenie sa vzťahuje iba na škodové udalosti, ktoré vznikli na území Slovenskej republiky a na území iného členského štátu.

35. Podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. povinnosť uzavrieť hraničné poistenie podľa odseku 1 sa považuje za splnenú, ak na dobu prevádzky motorového vozidla na území Slovenskej republiky sa vodič preukáže zelenou kartou platnou na území Slovenskej republiky.

36. Podľa § 24 ods. 2 písm. d) zákona č. 381/2001 Z. z. kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba, ktorej zodpovednosť za túto škodu je poistená podľa § 16 ods. 1.

37. Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z. poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

38. Analogické použitie ust. § 420 Občianskeho zákonníka sa uplatní pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pri skúmaní predpokladov tejto zodpovednosti sa postupuje podľa § 13 Občianskeho zákonníka, pretože predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (peňažné zadosťučinenie) ako občianskoprávna sankcia za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti.

39. Súd sa nestotožnil s námietkou nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej v spore.

40. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že zo strany vodiča súpravy vozidiel tvorenej ťahačom zn. Volvo FH 4x2, ŠPZ Ukrajiny: AO6639AO s návesom značky Schwartzmuller ŠPZ Ukrajiny: AO6602XX (ďalej len „cudzozemské motorové vozidlo“) pôvodne žalovaného 1/ došlo k protiprávnemu konaniu (porušeniu povinností vodiča podľa § 4 ods. 1 písm. c), § 137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase dopravnej nehody: nevenovanie sa plne vedeniu vozidla a nesledovanie situácie v cestnej premávke /záznam dopravnej nehody z 14.11.2014/), nepriaznivému následku (usmrteniu Ing. A. F., PhD. partnera žalobkyne 1/ a otca žalobcu 2/) a je daná príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním a nepriaznivým následkom, keďže zosnulý L. A. F., M. utrpel pri dopravnej nehode zranenia, ktorým na mieste podľahol. Zavinenie pôvodne žalovaného 1/ F. B. bolo konštatované rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 2T/10/2015 z 08.03.2016 právoplatným 01.06.2016 (F. B. z nedbanlivosti spôsobil smrť a ťažkú ujmu na zdraví, skutok spáchal závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona), pričom súd je rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal viazaný podľa § 193 tretia veta CSP. Zo skutkového tvrdenia pôvodne žalovaného 3/ a ním predložených zmlúv povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti majiteľov pozemných dopravných prostriedkov za podmienok medzinárodného systému automobilového poistenia „ zelená karta“ č. 10203673 a 10203674 uzavretých medzi PP K. F. ako poistníkom a Poisťovňou „ PZU Ukrajina“ a.s. ako poisťovateľom na obdobie od 23.3.2014 do 22.3.2015 súd zistil, že cudzozemské motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody poistené v systéme poistenia vozidiel zelená karta s platnosťou aj pre územie Slovenskej republiky. Vzhľadom k uvedenému poistné plnenie za škodu spôsobenú jeho prevádzkou na území Slovenskej republiky poskytuje žalovaná z poistného garančného fondu a žalobcovia ako poškodení majú právo uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti žalovanej za rovnakých podmienok, za akých by mohli uplatniť tento nárok proti poisťovateľovi podľa zákona č. 381/2001 Z.z. (§ 24 ods. 2 písm. d), ods. 3 v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.), čo medzi stranami nebolo sporné.

41. Pokiaľ žalovaná učinila spornou skutočnosť, či povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla kryje aj nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody, je pravdou, že pred všeobecnými súdmi Slovenskej republiky existovali rôzne výklady a názory súdov ako aj odbornej praxe na to, či poisťovateľ zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá aj za nároky, ktoré vznikli pri škodovej udalosti v rozsahu povinného zmluvného poistenia, a ktoré je povinný uspokojiť poistený z titulu náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody, ktorá vznikla zásahom do ich osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31.7.2017 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod č. R 61/2018 a Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 206/2015, I. ÚS 474/2016, III.ÚS 85/2020 však bola ustálená prax tak, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

42. Pasívna legitimácia žalovanej v spore teda je daná podľa § 24 ods. 2 písm. d), ods. 3 v spojení s § 4 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. a § 823 Občianskeho zákonníka.

43. Zásah do osobnostných práv žalobcov nastal smrťou ich partnera a otca L. A. F., PhD.

44. Žalobcovia si podanou žalobou uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich súkromného a rodinného života. Ust. § 11 Občianskeho zákonníka upravuje ochranu súkromia, ktorá zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľuďmi, predovšetkým v citovej oblasti, aby bolo možné rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom je aj zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením člena rodiny.

45. V konaní mal súd preukázané výpoveďou žalobkyne 1/ a zhora uvedených svedkov, že žalobkyňa 1/ bola so zosnulým L. A. F., M. v partnerskom vzťahu cca 5 rokov pred jeho smrťou, žili v spoločnej domácnosti, ich vzťah bol stabilný, spoločne trávili svoj voľný čas, očakávali narodenie spoločného dieťaťa, plánovali svadbu a spoločnú budúcnosť. Je potom samozrejmé, že smrť jej partnera bola citeľným zásahom do sféry jej súkromného a citového života. Jeho smrťou stratila možnosť ďalej udržiavať a rozvíjať vzťahy s ním, o túto sféru prirodzených vzťahov bola ochudobnená, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávala s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami naviac počas tehotenstva, v dôsledku čoho nemohla užívať medikamenty na zmiernenie duševných útrap. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Žalobca 2/ je synom zosnulého, ktorého kvôli jeho predčasnej smrti nemal možnosť spoznať a zažiť jeho otcovskú lásku, podporu, pozornosť. Žalobcom vzniknutá trauma je neodstrániteľná, smrťou ich blízkeho došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia (trest uložený pôvodne žalovanému 1/ v trestnom konaní), a preto nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

46. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka stanovené dve kritériá, a to 1/ závažnosť vzniknutej ujmy a 2/ okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Nemajetkovú ujmu na rozdiel od škody na majetku nie je možné kvantifikovať. Podľa ustálenej judikatúry ďalšími kritériami na strane poškodeného sú najmä intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka existenčnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného (spravidla trestnoprávna sankcia) a na strane škodcu najmä miera zavinenia, postoj škodcu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a iné), dopad udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery škodcu.

47. Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky zadosťučinenia v peniazoch neupravuje. Ustanovenie § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto úvahe musí riadiť dvoma hore uvedenými taxatívne stanovenými kritériami podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/137/2008), a to tak vo vzťahu k postihnutej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby bola zabezpečená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia. Podľa ustálenej judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 15/2012) je potrebné pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie napr. zákon č. 215/2006 Z. z. t.č. zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, v zmysle ktorého, v znení účinnom k 14.11.2014, ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy, a ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom (§ 12 ods. 2 cit. zákona). Minimálna mzda v r. 2014 bola 352,- eur a jej 50-násobok činí 17.600,- eur.

48. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadol na úzke citové väzby žalobkyne k zosnulému A. F., skutočnosť, že v čase jeho úmrtia mala žalobkyňa 27 rokov a čakala s ním dieťa, že zosnulý mal 35 rokov, bol zdravý, pracoval, viedol aktívny život, žalobkyni bol oporou, poskytoval jej zázemie, plánovali spoločnú budúcnosť. Zároveň zohľadnil morálne zadosťučinenie žalobcov vo forme právneho postihu vodiča motorového vozidla, ktorý zavinil dopravnú nehodu, ktorému bol v trestnom konaní uložený na dobu troch rokov trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu a trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ako aj skutočnosť, že z totožnej poistnej udalosti boli odškodnené titulom náhrady nemajetkovej ujmy aj ďalšie osoby, a to rodičia zosnulého, jeho sestra a neter, ako aj zhora uvedenú výšku tohto odškodnenia. Do úvahy zobral aj zákon č. 274/2017 Z.z. upravujúci sumy odškodnenia vyplácané štátom za smrť človeka, avšak zohľadniac okolnosti vzniku dopravnej nehody a dopad tejto udalosti do sféry žalobcov dospel k záveru, že v prejednávanej veci je dôvodné priznať pozostalým vyššie ako citovaným zákonom priznávané odškodnenie obetiam trestných činov.

49. Po posúdení všetkých hore uvedených okolností súd priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške uvedenej vo výroku I. rozsudku. Vyššiu peňažnú náhradu priznal žalobkyni 1/, pretože ide o partnerku zosnulého, ktorá s ním v čase jeho smrti žila v spoločnej domácnosti a tvorili najužší okruh rodiny. Na zosnulého bola citovo a emočne naviazaná. Ekonomicky od neho závislá nebola. Náhla a nečakaná smrť partnera ju však postavila do novej životnej situácie nielen po stránke psychickej, ale aj materiálnej. Vo veku 27 rokov stratila svojho životného partnera, zostala sama - tehotná, s čím sa ťažko vyrovnávala, napriek podpore rodiny, priateľov a odbornej pomoci psychiatra, ktorú vyhľadala. Zhoršila sa jej finančná situácia, keďže zostala sama s dieťaťom a musela oboch zaopatriť, aj keď nápomocná jej bola tak jej rodina, ako i rodina zosnulého (otec ju počas tehotenstva zamestnal vo svojej firme; rodina zosnulého jej pomohla s dokončením bytu vlastnícky patriacemu zosnulému, do ktorého sa ešte počas tehotenstva presťahovala; podporu jej rodina poskytovala a poskytuje i po narodení syna).

50. Podľa § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé.

51. Podľa vyššie citovaného ust. § 7 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka spôsobilosť na práva a povinnosti má aj počaté dieťa (nasciturus), ale iba za naplnenia podmienky, že sa narodí živé. Platí teda zásada, podľa ktorej nenarodený je považovaný za živého, ak sa narodí živý. Táto spôsobilosť sa priznáva ex tunc (spätne), ak sa počaté dieťa narodí živé. Predmetná konštrukcia má zásadný význam najmä pri dedení, obdarovaní, pri nárokoch z poistných plnení, nárokoch na náhradu škody a pod.

52. Maloletému žalobcovi 2/, synovi zosnulého, ktorý bol v čase jeho smrti nasciturom teda dieťaťom počatým nenarodeným a narodil sa živý, súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy 15.000,- eur, pretože je nenávratne ochudobnený o vzťah s biologickým otcom, ktorý by bol s najväčšou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou vzhľadom k jeho veku v čase smrti (35 rokov) dlhodobý a vzhľadom na vzťahy v rodine intenzívny, stratil možnosť spoznať ho, budovať a rozvíjať svoj vzťah s ním, užívať si jeho lásku, opateru a podporu, viesť s ním rodinný život. Uvedené nezhojila ani skutočnosť, že žalobkyňa medzičasom porodila ďalšie dieťa, uzavrela manželstvo a jej manžela žalobca oslovuje otec. Pri svojom rozhodnutí súd zároveň zohľadnil ekonomickú závislosť žalobcu na zosnulom, ako aj skutočnosť, že na zosnulého, keďže tento zomrel pred jeho narodením, nebol žalobca citovo a emočne naviazaný.

53. Keďže žalobcovia sa podanou žalobou domáhali priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňa 1/ 100.000,- eur a žalobca 2/ 150.000,- eur, v prevyšujúcej časti súd ich žalobu ako nedôvodnú zamietol, tak ako je uvedené vo výroku II. rozsudku.

54. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

55. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

56. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali proti žalovanej priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške uvedenej v ods. 1 odôvodnenia rozsudku. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vyhádzal zo skutočností, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčísliť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia žalobcovia výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech žalobcov a je dôvodné aj v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP. Preto súd podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP priznal žalobcom, ktorí boli v základe uplatneného nároku plne úspešní, proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, tak ako je uvedené vo výroku III. rozsudku.

57. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresnom súde Košice – okolie, písomne, v troch vyhotoveniach (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP).
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a spisovej značky konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť a odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364, 365 ods. 3 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodol vylúčený sudca alebo neprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhod- nutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.